

Bestuursakkoord

**Aanpak
Huiselijk geweld en Kindermishandeling**

Caribisch Nederland

2017 – 2020

Opzet bestuursakkoord

In dit bestuursakkoord zijn de ambities, prioriteiten, samenwerking en afspraken voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in Caribisch Nederland opgenomen. De afspraken worden concreet uitgewerkt in afzonderlijke werkplannen. Deze vormen een onlosmakelijk onderdeel van dit bestuursakkoord.

Met de ondertekening van dit bestuursakkoord maken partijen afspraken, onderschrijven deze en gaan ze ermee akkoord elkaar bestuurlijk te kunnen aanspreken op de naleving van de gemaakte afspraken.

Dit bestuursakkoord wordt gesloten tussen:

1. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, handelend als bestuursorgaan, hierna te noemen: 'VWS', te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de Rijksvertegenwoordiger voor de openbare lichamen Bonaire, Saba, Sint Eustatius, de heer G.P. Isabella;
2. Het openbaar lichaam Bonaire, waarvan de zetel is gevestigd te Kralendijk, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de verantwoordelijke gedeputeerde, mevrouw N.S. den Heyer;
3. Het openbaar lichaam Sint Eustatius, waarvan de zetel is gevestigd te Oranjestad, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de waarnemende gezaghebber, de heer J.C.A. Woodley;
4. Het openbaar lichaam Saba, waarvan de zetel is gevestigd te The Bottom, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de gezaghebber de heer J.G.A. Johnson.

De openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba gezamenlijk worden hierna genoemd: 'Openbare Lichamen'.

Preambule

Iedereen heeft het recht om in een veilige thuissituatie te leven en op te groeien.

De situatie rond huiselijk geweld en kindermishandeling op Caribisch Nederland is in verschillende rapporten aan de orde gesteld¹. Uit deze rapporten blijkt dat huiselijk geweld en kindermishandeling in Caribisch Nederland een wezenlijk en veelvoorkomend probleem is.

De Openbare Lichamen en VWS zijn eensgezind in hun ambitie om de aanpak van huiselijk geweld verder te versterken. Dit bestuursakkoord legt de gezamenlijke doelstellingen en ambities vast en werkt concrete afspraken rondom samenwerking, financiering en monitoring uit. De afspraken over intensivering van de aanpak van huiselijk geweld worden gemaakt voor de periode 2017-2020.

Op 1 maart 2016 is voor Europees Nederland het Verdrag inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Verdrag van Istanbul) in werking getreden. Dit verdrag is nog niet geratificeerd voor Caribisch Nederland. Het bestuursakkoord en de bijbehorende maatregelen moeten leiden tot ratificatie van dit Verdrag in Caribisch Nederland.

De uitwerking van de in dit bestuursakkoord overeengekomen ambities worden geconcretiseerd in werkplannen. De Openbare Lichamen en VWS zullen in deze werkplannen voortbouwen op hetgeen reeds in gang is gezet om huiselijk geweld en kindermishandeling tegen te gaan. Hierbij dient rekening gehouden te worden met:

- *zo breed mogelijke definities*
Dit akkoord beslaat elke vorm van huiselijk geweld² en kindermishandeling³, waaronder (getuige zijn van) lichamelijke en/of psychische verwaarlozing, mishandeling en seksueel misbruik.
- *eilandspecifieke omstandigheden*
De problematiek en de benodigde aanpak en maatregelen, verschilt per eiland. Waar dienstig en mogelijk zal er boveneilands en/of met andere landen in het Koninkrijk worden samengewerkt;
- *bestaande structuren en netwerken*
Van belang is dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij al in gang gezet beleid (bijvoorbeeld op het gebied van veiligheid, hulpverlening, preventie) en bestaande structuren, voorzieningen en netwerken;
- *de samenhang met andere sociale problematiek*
Bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling gaat het om complexe vraagstukken die nauw samenhangen met andere problemen met betrekking tot bijvoorbeeld armoede, zorg, huisvesting en werkgelegenheid. Om de investering in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling daadwerkelijk tot een structurele verbetering van de situatie in Caribisch Nederland te laten leiden, moet ook op deze terreinen vooruitgang geboekt worden. Partijen zetten zich ook hiervoor in.

¹ Koninkrijkskinderen, Kinderrechten op de Nederlandse Cariben, zes onderzoeksrapporten UNICEF mei 2013.

De aanpak van huiselijk geweld op de BES eilanden, Regioplan Beleidsonderzoek, april 2014.

² Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke of familiekring van het slachtoffer gepleegd is. Deze kring bestaat uit (ex)partners, gezinsleden, familieleden en huisvrienden. De term 'huiselijk geweld' verwijst naar de relatie tussen pleger en slachtoffer en staat los van waar het geweld plaatsvindt. Het gaat bij huiselijk geweld om lichamelijke, seksuele en psychische vormen van geweld. Ook kindermishandeling valt onder huiselijk geweld, voor zover dit door iemand uit de huiselijke kring wordt gepleegd.

³ Kindermishandeling is elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel.

Doelstelling en prioriteiten

Het doel van dit bestuursakkoord is om te komen tot een volwaardige en duurzame aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling op Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

Het Verdrag van Istanbul heeft betrekking op alle schakels in de ketenaanpak van huiselijk geweld: voorlichting, preventie, signaleren, interveniëren, hulpverleners, nazorg bieden en strafrechtelijke aanpak van plegers. Om te kunnen voldoen aan de eisen van het Verdrag van Istanbul is derhalve een brede aanpak nodig. Ook vraagt het om samenwerking tussen de hulpverleningsketen en de justitieketen.

Op basis van eerdergenoemde rapporten en van hetgeen reeds in gang is gezet, komen VWS en de Openbare Lichamen in 2017-2020 overeen de volgende prioriteiten te benoemen:

- **Preventie** gericht op bewustwording en voorlichting rondom het thema huiselijk geweld en kindermishandeling;
- **Deskundigheidsbevordering** van de betrokken professionals op de eilanden;
- **Het versterken van de hulpverlening en van de keten**, waaronder het inrichten van veilige opvang voor slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling. Hierbij hoort ook het versterken van de samenwerking tussen de hulpverlening en de justitiële partners;
- **Het inrichten van een laagdrempelige meldstructuur** om het melden van huiselijk geweld en kindermishandeling mogelijk te maken;
- **Een juridisch kader** waarin bestaande wet- en regelgeving in Caribisch Nederland met betrekking tot de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in kaart wordt gebracht.

Samenwerking en verantwoordelijkheidsverdeling

Per prioriteit worden de verantwoordelijkheden verschillend belegd. Het per prioriteit beleggen van de verantwoordelijkheid bij VWS en/of de Openbare Lichamen laat onverlet de verantwoordelijkheid van de diensten die onder de verantwoordelijkheid van een van de partijen ressorteert. Het welslagen van dit akkoord vergt nauwe samenwerking tussen de partijen bij dit akkoord en de diensten die onder hun verantwoordelijkheid ressorteren.

- **Preventie en deskundigheidsbevordering** zijn lokale aangelegenheden die onder **verantwoordelijkheid van de Openbare Lichamen** uitgevoerd dienen te worden. Op lokaal niveau dient bezien te worden op welke wijze aan deze onderdelen vorm kan worden gegeven en wat daarvoor nodig is.

De Openbare Lichamen bevorderen de samenwerking tussen actoren om te komen tot een effectieve preventieketen. Om integrale samenwerking te stimuleren zal er aandacht zijn voor methodiekontwikkeling en de implementatie daarvan.

De Openbare Lichamen stellen zich tot doel om, mits de lokale behoeften dat toelaten, samen te werken bij het organiseren van activiteiten en de ontwikkeling van voorlichtings- en trainingsmateriaal.

De rol van VWS zal met name bestaan uit het beschikbaar stellen van middelen. VWS zal indien daar behoefte aan is, actief kennis beschikbaar stellen.

In het kader van het versterken van de samenwerking binnen het Koninkrijk der Nederlanden op het terrein van aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling zal VWS in 2017 een werkconferentie organiseren waar het delen van kennis en ervaring tussen de landen van het Koninkrijk der Nederlanden centraal zal staan.

- **Het versterken van de hulpverlening en van de keten**, waaronder het inrichten van veilige opvang voor slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling, zal onder **verantwoordelijkheid van VWS**, met volledige inspraak van de Openbare Lichamen, worden opgepakt.

Per eiland zal worden bezien welke hulpverlening momenteel ontbreekt en op welke wijze de ontbrekende hulpverlening bekostigd en ingericht zou kunnen worden. Het is denkbaar dat een aantal voorzieningen binnen het Koninkrijk een gemeenschappelijk karakter krijgt.

- Onder **verantwoordelijkheid van de Openbare Lichamen** zal in eerste instantie worden op welke wijze **een laagdrempelige meldstructuur** ingericht zou kunnen worden om het melden van huiselijk geweld en kindermishandeling mogelijk te maken.

Afgestemd op de lokale behoeften, zullen de Openbare Lichamen samenwerken om deze prioriteit te realiseren.

- Onder **verantwoordelijkheid van VWS** zal een juridische analyse uitgevoerd worden om te komen tot een **juridisch kader** voor de Openbare Lichamen waarin duidelijk wordt welk beleid en wetgeving momenteel ontbreekt, wat nodig is in de toekomst om de aanpak te kunnen versterken en op welke termijn dit ingevoerd zou kunnen worden. De juridische analyse wordt mede gemaakt ten behoeve van de deskundigheidsbevordering van de professionals in Caribisch Nederland: voor hen is het van belang om te weten welke wettelijke bevoegdheden zij hebben in het kader van huiselijk geweld en kindermishandeling. Hierbij wordt rekening gehouden met de legislatieve terughoudendheid voor Caribisch Nederland.

Werkplannen

De prioriteiten worden door de Openbare Lichamen conform de hierboven bedoelde verantwoordelijkheidsverdeling in een visiedocument 2017-2020 en in werkplannen per jaar uitgewerkt. De werkplannen worden zo spoedig mogelijk opgesteld en zijn uiterlijk 1 augustus 2017 gereed. De concept werkplannen en bijbehorende begrotingen worden als projectvoorstellen aan VWS verzonden. Ook VWS zal een werkplan opleveren binnen de gestelde termijn en dit afstemmen met de eilanden.

In de werkplannen voor de jaren 2017, 2018, 2019 en 2020 staan, rekeninghoudend met eilandspecifieke omstandigheden:

- de beoogde resultaten;
- activiteiten die al in gang gezet zijn;
- nieuwe maatregelen en activiteiten;
- de samenwerkingspartners;
- een planning met mijlpalen;
- wijze van monitoren van projecten en activiteiten;
- benodigde financiële middelen, inclusief de eigen bijdrage.

VWS accordeert en financiert de werkplannen jaarlijks.

De Openbare Lichamen zullen veldpartijen, de diensten die onder hun verantwoordelijkheid ressorteren en andere samenwerkingspartners betrekken bij de opstelling van de werkplannen.

VWS zorgt voor interdepartementale afstemming. Waar mogelijk en gewenst kunnen acties en maatregelen vooruitlopend op een finaal werkplan, alvast in gang worden gezet.

De finale werkplannen worden door de Openbare Lichamen onderling gedeeld om waar nodig de onderlinge samenhang en benodigde samenwerking te bevorderen

Financiering

Voor de periode 2017-2020 worden voor de uitwerking van de prioriteiten in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling middelen beschikbaar gesteld. Het gaat om € 0,7 miljoen in 2017 en om € 1,3 miljoen per jaar voor de periode 2018–2020. Deze middelen worden in 2017 via het 'Tijdelijk besluit bijzondere uitkeringen integrale projecten BES' beschikbaar gesteld op basis van concreet onderbouwde werkplannen. Voor de jaren erna zullen nadere afspraken worden gemaakt. De genoemde bedragen zijn beschikbaar per kalenderjaar.

De verdeling van de beschikbare middelen tussen de Openbare Lichamen geschiedt volgens de afspraken die in het bestuurlijk overleg financiële verhoudingen op 11 oktober 2012 zijn gemaakt. De zogenoemde CN-sleutel geldt als uitgangspunt. De CN-sleutel houdt in dat de helft van de bedragen wordt verdeeld naar rato van inwoners en de andere helft gelijkelijk over de drie Openbare Lichamen. Dit betekent dat Bonaire recht heeft op circa 55%, Sint Eustatius 25% en Saba 20% van het bedrag. Deze verdeling bewerkstelligt dat de Openbare Lichamen een evenredige aanspraak hebben op het totale budget dat jaarlijks beschikbaar wordt gesteld.

Ten aanzien van de prioriteiten die onder regie van VWS opgepakt zullen worden (een juridisch kader, het versterken van de hulpverlening en van de keten) zal onderzocht worden welke voorzieningen nodig zijn en op welke wijze deze gefinancierd zullen worden.

Waar mogelijk en nodig worden investeringen in andere beleidsterreinen die samenhangen met eerder genoemde prioriteiten verbonden met de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Zo wordt er gewerkt aan de versterking van bestaande organisaties, armoedebestrijding, seksuele weerbaarheid van jongeren, zorg, sport, jeugdhulpverlening enzovoorts.

Monitoring en overlegstructuur

In 2017 wordt aangesloten bij de wijze van monitoring als bedoeld in het 'Tijdelijk besluit bijzondere uitkeringen integrale projecten BES'. Over de monitoring in de opvolgende jaren, worden nadere afspraken gemaakt.

Er wordt een ambtelijke werkgroep ingesteld onder voorzitterschap van VWS. Deze werkgroep zal ieder kwartaal overleggen. Doel van de werkgroep is om gezamenlijk en periodiek de voortgang van de werkplannen en van belang zijnde ontwikkelingen te bespreken.

Dit bestuursakkoord wordt tevens geagendeerd in het tweejaarlijkse bestuurlijk overleg dat in het kader van de Meerjarenplannen door de Rijksdienst Caribisch Nederland wordt voorgezeten.

Ondertekening

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Datum: 28 juni 2017

De heer G.P. Isabella

Rijksvertegenwoordiger

Ondertekening

Het Openbaar Lichaam Bonaire

Datum: 26/06/2017

Mevrouw N.S. den Heyer

Gedeputeerde

Ondertekening

Het Openbaar Lichaam Sint Eustatius

Datum: 20 juni 2017

De heer J.C.A. Woodley
waarnemend Gezaghebber

Ondertekening

Het Openbaar Lichaam Saba

Datum: 07 juni 2017

De heer J.G.A. Johnson
Gezaghebber